Krystyna Mitręga-Niestrój, Blandyna Puszer
Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego w Katowicach

ROLA RADY STABILNOŚCI FINANSOWEJ W MIĘDZYNARODOWEJ WSPÓŁPRACY FINANSOWEJ W WARUNKACH ŚWIATOWEGO KRYZYSU FINANSOWEGO

Wstęp

Początek XXI w. bez wątpienia miał być okresem istotnych zmian i szczególnych wyzwań dla międzynarodowego systemu finansowego, funkcjonującego w warunkach zaawansowanej globalizacji. Niewielu jednak z pewnością mogło przypuszczać, z jakimi trudnościami przyjdzie się zmierzyć w globalnych finansach w drugiej połowie dekady nowego wieku. Kryzys finansowy pojawił się w 2007 r. w USA – w państwie, które zdawało się być wzorcem rozwiązań systemowych oraz instytucjonalnych i które szczyciło się najznakomitszymi postaciami z historii i współczesności nauk ekonomicznych. Kryzys bardzo szybko przestał być jedynie „amerykańską chorobą" i stał się ogólnoświatową „pandemią", dotykającą nie tylko międzynarodowy system finansowy, ale i światową gospodarkę.

Jak każde wyjątkowe wydarzenie, tak i współczesny światowy kryzys finansowy wzbudził wiele dyskusji, propozycji zmian, nowych rozwiązań, uregulowań w sferze światowych finansów. Stanowi bardzo dobrą *learning opportunity* – sposobność do uczenia się i wyciągania ważnych wniosków na przyszłość. W przypadku tego kryzysu propozycje zmian są jednak o wiele dalej idące – mówi się nawet o konieczności stworzenia nowego paradygmatu we współczesnych finansach. Na konieczność zmiany paradygmatu zwraca uwagę m.in. Trichet (2009), prezes ECB, który uważa, że nowy paradygmat światowych finansów powinien zostać oparty na trzech fundamentach. Po pierwsze trwałości (*sustainability*) w średnim i długim okresie, a nie na „krótkookresowych zyskach" – do tej pory bowiem uczestnicy rynków (np. traderzy, dyrektorzy finansowi) skupiali się na maksymalizowaniu stóp zwrotu w krótkim okresie, co okazało się mieć zgubne skutki dla wyników ekonomicznych w dłuższej perspektywie. Wiązało się to

z podejmowaniem nadmiernego ryzyka i niewłaściwym jego szacunkiem, a dziś powoduje m.in. konieczność reformy systemu wynagrodzeń szefów przedsiębiorstw oraz instytucji finansowych, zastosowania efektywniejszych wewnętrznych miar ryzyka i systemów kontroli. Po drugie – odporności (*resilience*) na szoki – należy przyjąć, że bez względu na poziom trwałości system finansowy musi być przygotowany na pojawienie się nieprzewidzianych szoków, które mogą pochodzić nie tylko ze sfery finansowej i gospodarczej, ale również geopolitycznej, czy wiązać się z katastrofami naturalnymi. Odporność musi zatem być niezbędnym uzupełnieniem trwałości. Po trzecie – podejście holistyczne w analizie współczesnego międzynarodowego systemu finansowego, tak aby w sposób jak najbardziej całościowy poznać m.in. jego dynamikę, wzajemne współzależności występujące między jego uczestnikami, wielość kształtujących go czynników. Wydaje się jednak, że powyższe trzy fundamenty, na których ma być zbudowany nowy paradygmat światowych finansów, wymagają wzmocnionej międzynarodowej współpracy finansowej. Można zaryzykować twierdzenie, że wielostronna współpraca jest warunkiem koniecznym zapewnienia stabilności światowych finansów. Jednym z ważnych podmiotów, mających dzisiaj taką współpracę wspierać, jest powołana w 2009 r. Rada Stabilności Finansowej. Celem artykułu jest przedstawienie genezy Rady (która powstała z przekształcenia Forum Stabilności Finansowej) oraz ukazanie jej roli w międzynarodowej współpracy finansowej w warunkach światowego kryzysu finansowego.

1. Zakres i główne obszary problemowe międzynarodowej współpracy finansowej w dobie globalizacji

Międzynarodowa współpraca finansowa nie jest nowym problemem w obszarze międzynarodowych stosunków finansowych, jednak problemy, którym musi sprostać, cechuje pogłębiająca się złożoność i nieprzewidywalność, co wynika ze zmian zachodzących w światowym systemie finansowym. W XIX i na początku XX w. międzynarodowe stosunki finansowe charakteryzował niski stopień współpracy i koordynacji działań. Sytuacja uległa jednak zmianie po II wojnie światowej. Powojenny międzynarodowy porządek walutowy i finansowy został bowiem oparty na międzynarodowej współpracy, a u jego podstaw legło przekonanie, że brak międzynarodowej kooperacji monetarnej i finansowej (jak również szerzej – gospodarczej) przed II wojną światową doprowadził do zaostrzenia się protekcjonizmu, chaosu walutowego, ogólnoświatowego kryzysu gospodarczego, a być może nawet przyczynił do konfliktu zbrojnego w 1939 r. Druga połowa XX w. to okres intensyfikacji działań mających na celu wzmocnienie współpracy w międzynarodowych stosunkach finansowych, polegających na wprowadzaniu różnorodnych rozwiązań instytucjonalnych. Intensyfikacja współpracy finansowej

na poziomie międzynarodowym nastąpiła pod koniec XX i na początku XXI w., przede wszystkim na skutek nasilenia się procesu globalizacji finansowej, a co za tym idzie daleko idących zmian w systemach finansowych. Procesy te wiążą się ze wzrostem zagrożeń dla stabilności finansowej zarówno w skali pojedynczego kraju, jak i świata. Problemy współczesnych finansów, co pokazał m.in. globalny kryzys finansowy, przekraczają możliwości pojedynczych rządów, banków centralnych czy organizacji finansowych, dlatego jedynym sposobem poradzenia sobie z nimi jest współpraca. Niestety, aktorzy międzynarodowych stosunków finansowych dostrzegają zazwyczaj potrzebę współpracy w sytuacji nieprzewidywanych i istotnych zagrożeń, natomiast w czasach stabilności konieczność współpracy nie wydaje się tak oczywista.

Analiza literatury wskazuje na istotne problemy definicyjne pojęcia międzynarodowej współpracy finansowej, w tym w szczególności określenia jej zakresu. W tabeli 1 przedstawiono wybrane definicje tego pojęcia, w ujęciu węższym i szerszym.

Tabela 1. Wybrane definicje międzynarodowej współpracy finansowej

Autorzy	Definicja
G. de Brouwer i Y. Wang	Mechanizmy umożliwiające państwom udzielanie sobie nawzajem pomocy finansowej w wymiarze regionalnym lub globalnym w sytuacji kryzysu finansowego.
T. Ito i K. Narita	Dialog i nadzór, jak również mechanizmy i instytucje mające na celu wsparcie finansowe w warunkach kryzysu finansowego lub w przypadku problemów w bilansie płatniczym.
R. Bryant	Współpraca wielu różnych podmiotów (przede wszystkim rządów, międzynarodowych organizacji, instytucji finansowych, nieformalnych forów) w obszarze szeroko rozumianych kwestii finansowych, w tym międzynarodowa współpraca na rzecz rozwoju.

Źródło: na podstawie: De Brouwer i Wang (2004, s. 1), Ito i Narita (2004, s. 101), Bryant (2003, s. 236 i n).

Powyższe definicje wskazują, że najważniejszym celem międzynarodowej współpracy finansowej obecnie jest zapewnienie stabilności finansowej w ujęciu międzynarodowym. Niniejsze opracowanie nie pozwala na pogłębioną analizę pojęcia stabilności finansowej, można jedynie w tym miejscu zaznaczyć, że oprócz wielu różnorodnych definicji może być ona rozumiana np. za Crockettem (1997) jako stabilność instytucji finansowych i stabilność rynków finansowych, a zatem dwóch fundamentalnych elementów systemu finansowego[1]. Międzynarodowa współpraca finansowa może współcześnie przybierać różne formy,

[1] Stabilność instytucji finansowych oznacza, że mogą wypełniać swoje umowne zobowiązania bez przerw, bez przeszkód i bez konieczności pomocy z zewnątrz. Stabilność rynków finansowych jest natomiast wyznaczana przez stabilność cen aktywów.

mniej lub bardziej zinstytucjonalizowane, począwszy od różnorodnych form wsparcia finansowego (udzielanego przez organizacje międzynarodowe, rządy czy prywatne instytucje finansowe), współpracy w ramach międzynarodowych organizacji finansowych, aż do organizowania spotkań, konferencji, warsztatów dla przedstawicieli m.in. rządów, banków centralnych, organizacji międzynarodowych, instytucji finansowych. Niełatwo określić wszystkie obszary problemowe, które współcześnie znajdują się w obrębie międzynarodowej współpracy finansowej. Według Kenena i współpracowników (2004, s. 66) do najważniejszych z nich należą: redukcja ryzyka systemowego, przeciwdziałanie eskalacji problemów w systemach finansowych (np. związanych z narastaniem złych kredytów w bankach), ochrona konsumentów (np. przed stratami, które mogą powstać na skutek niestosowania się przez instytucje finansowe do regulacji ostrożnościowych), wspieranie efektywności systemów finansowych, ochrona systemów finansowych przed terroryzmem i przestępczością. Powyższe zestawienie można by z pewnością rozszerzyć o wiele innych kwestii, bardziej szczegółowych, jak m.in.: nadzór finansowy, funkcjonowanie rynków *offshore* czy funduszy hedgingowych. Podkreślić należy, że współpraca finansowa jest bardzo istotna w opracowywaniu i wdrażaniu międzynarodowych standardów finansowych, a zatem zasad, praktyk, kodeksów czy metodyki niezbędnej dla zapewnienia stabilności finansowej. W międzynarodowej współpracy finansowej uczestniczy dziś wiele różnorodnych podmiotów, jak: rządy, banki centralne, organy nadzorcze, instytucje finansowe, organizacje międzynarodowe, instytucje regulacyjne i konsultacyjne (np. BCBS, IAIS, IOSCO, FSB), ugrupowania o charakterze niesformalizowanym (np. G-8, G-20, G-22, Klub Londyński i Klub Paryski), a także podmioty sektora prywatnego, których zaangażowanie wydaje się szczególnie ważne w przyszłości. Istotną rolę we współpracy odgrywają, oczywiście, międzynarodowe organizacje finansowe, o zasięgu światowym (jak np. IMF, BIS). Należy zwrócić uwagę, że oprócz współpracy finansowej na poziomie międzynarodowym dynamicznie rozwija się współpraca regionalna (szczególnie w Azji oraz w krajach Wspólnoty Europejskiej). Pojawia się tu kwestia, na ile współpraca regionalna jest uzupełnieniem, a na ile konkurencją dla współpracy międzynarodowej. Trudno dziś natomiast mówić o globalnej współpracy finansowej, albowiem nadal wiele państw, zwłaszcza rozwijających się, pozostaje na marginesie i nie ma wpływu na decyzje dotyczące międzynarodowego systemu finansowego. Należy podkreślić, że międzynarodowa współpraca finansowa, podobnie jak reforma światowego system finansowego, nie są kwestiami łatwymi. Wymagają zaawansowanego międzynarodowego konsensusu, nierzadko rezygnacji z partykularnych, narodowych interesów, wzniesienia się ponad protekcjonizm. Być może również sama międzynarodowa współpraca finansowa wymaga nowego paradygmatu (m.in., jak pisze Mitręga-Niestrój (2009), oparcia współpracy na podejściu sieciowym).

2. Geneza powstania Forum Stabilności Finansowej

Dla utrzymania stabilności światowego systemu finansowego konieczna jest współpraca międzynarodowych organizacji finansowych, których cele, zadania i funkcje niejednokrotnie się pokrywały. W wyniku tego w wielu przypadkach ich działalność się dublowała, dlatego w 1999 r. powołano nowe gremium – Forum Stabilności Finansowej (FSF), którego podstawowym zadaniem było wzmocnienie współpracy w obszarze kontroli i nadzoru międzynarodowych rynków finansowych. Powołanie Forum jako instytucji wspierającej stabilność finansową w skali świata było konsekwencją kryzysów finansowych, jakie pojawiły się w różnych częściach świata w latach dziewięćdziesiątych (zwłaszcza kryzysu azjatyckiego).

Historia FSF jest ściśle związana ze spotkaniami członków grupy G-7. To właśnie na szczycie G-7, w październiku 1998 r., jak piszą Żabińska i Sarnik-Sawicka (2008, s. 18), w przyjętej Deklaracji członkowie wyrazili swoją wolę zaangażowania w reformę międzynarodowego systemu finansowego między innymi poprzez: wzrost transparentności i otwartości międzynarodowych systemów finansowych, identyfikację oraz rozpowszechnianie międzynarodowych zasad, standardów oraz kodeksów postępowania, wzmocnienie bodźców skłaniających do ich stosowania, a także nasilenie pomocy w umacnianiu ekonomicznych i finansowych struktur gospodarczych krajów rozwijających się oraz zapewnienie trwałego rozwoju i kontroli nad międzynarodowym systemem finansowym.

W tym celu powstała inicjatywa powołania nowej struktury, która miała poprawić współpracę pomiędzy różnymi krajowymi i międzynarodowymi organizacjami oraz instytucjami finansowymi i nadzorczymi w celu wzmocnienia stabilności międzynarodowego systemu finansowego. Tą nową strukturą było właśnie ustanowione na mocy decyzji członków G-7 z lutego 1999 r. Forum Stabilności Finansowej, w skład którego weszli: przedstawiciele banków centralnych, ministerstw finansów i innych instytucji z 11 krajów, międzynarodowe organizacje finansowe i gospodarcze (IMF, Bank Światowy, BRM, OECD), EBC, BCBS, IASB, IAIS, IOSCO, CGFS, CPSS.

Forum Stabilności Finanswej w swojej działalności postawiło na ścisłą współpracę nadzoru: nad papierami wartościowymi, bankowego i ubezpieczeniowego. Chodziło także o wykorzystanie istniejących instytucji narodowych i międzynarodowych w koordynacji działań w celu stabilizacji i lepszego funkcjonowania rynków finansowych. Podstawowym celem działalności FSF, jak piszą Żabińska i Sarnik-Sawicka (2008, s. 18), była identyfikacja ryzyka mogącego destabilizować światowy system finansowy oraz przedstawienie propozycji i działań mających wzmocnić architekturę światowego systemu finansowego, przede wszystkim w zakresie wczesnego rozpoznania negatywnych trendów rozwojowych. Przedmiotem dyskusji i prac FSF były wszelkie zjawiska gospodarcze wpływające na stabilność międzynarodowego systemu finansowego. Jak zauważa Mitręga-Nie-

strój (2007), FSF w swoich pracach zwracała uwagę przede wszystkim na takie problemy, jak: wzmocnienie systemów finansowych, przepływy kapitału – przede wszystkim problem ograniczania ryzyka związanego z przepływami kapitału krótkoterminowego, zarządzanie kryzysem finansowym, transfer ryzyka kredytowego, radzenie sobie ze słabościami w sektorze bankowym, systemy ubezpieczania depozytów, praktyki ujawniania informacji przez pośredników finansowych, funkcjonowanie funduszy hedgingowych, stosowanie standardów międzynarodowych, funkcjonowanie centrów finansowych offshore. Można zauważyć, że w obszarze zainteresowania Forum znalazły się zagadnienia stanowiące realne zagrożenia dla stabilności światowego systemu finansowego. Rozpoznanie ich miało na celu wychwycenie luk w istniejących zasadach i normach ostrożnościowych regulujących działalność we wcześniej wymienionych obszarach, charakteryzujących się wysokim potencjalnym stopniem ryzyka. Forum podejmowało działania poprawiające funkcjonowanie rynków finansowych i zmniejszające ryzyko przenoszenia kryzysów finansowych z kraju do kraju, które w konsekwencji mogły destabilizować światową gospodarkę.

W 2007 r. ujawniły się istotne wady w funkcjonowaniu międzynarodowego systemu finansowego; niewystarczające regulacje i nadzór finansowy, jak również błędy w prowadzonej polityce monetarnej w USA – to tylko niektóre z czynników[2], które doprowadziły do kryzysu obejmującego globalny system finansowy, z daleko idącymi konsekwencjami dla sfery realnej. Okazało się również, że dotychczasowe wysiłki FSF zmierzające do zapewnienia stabilności światowych finansów są niewystarczające, a współpraca finansowa zbyt słaba i niewłaściwie skoordynowana. Dlatego członkowie grupy G-20 uznali za konieczne zastąpienie Forum nową instytucją o szerszym i wzmocnionym mandacie – Radą Stabilności Finansowej (Financial Stability Board, FSB).

3. Globalny kryzys finansowy a utworzenie Rady Stabilności Finansowej

Rada Stabilności Finansowej została utworzona w kwietniu 2009 r. w celu poprawy słabych zabezpieczeń oraz opracowania i wdrożenia mocnych regulacji, norm nadzoru i innej polityki w zakresie stabilności finansowej. W stosunku do FSF rozszerzono liczbę członków Rady, do której należą obecnie wszyscy byli uczestnicy Forum, reszta krajów G-20, Hiszpania oraz Komisja Europejska (Polska, niestety, nie została członkiem Rady, nie ma w niej również żadnego reprezentanta z Europy Środkowo-Wschodniej).

Należy podkreślić, że Rada Stabilności Finansowej w stosunku do FSF ma mieć mocniejsze podstawy instytucjonalne, tak aby zwiększyć swoją efektywność i stwo-

[2] Niniejszy artykuł nie pozwala na analizę złożonych i wieloaspektowych przyczyn globalnego kryzysu finansowego.

rzyć w ten sposób mechanizm dla władz państwowych, organów regulacyjnych, nadzorczych i międzynarodowych organizacji finansowych dla lepszego radzenia sobie ze słabościami międzynarodowego systemu finansowego, wprowadzania mocniejszych rozwiązań regulacyjnych, zmian w nadzorze finansowym – w celu zapewniania stabilności finansowej w skali świata (Draghi 2009). Wyraźnie zatem uwidacznia się kwestia wzmocnienia współpracy międzynarodowej, gdyż bez niej nie sposób myśleć o „globalnym spojrzeniu" na problemy współczesnego światowego systemu finansowego i „globalnym przeciwdziałaniu" pojawieniu się kryzysu finansowego w skali świata. To właśnie m.in. brak takiej wspólnej, skoordynowanej, globalnej optyki doprowadził do dzisiejszego kryzysu finansowego. Istotnym celem Rady jest identyfikacja i ograniczanie ryzyka systemowego w skali globalnej, jak bowiem raz jeszcze dowiódł obecny kryzys finansowy – w warunkach globalizacji finansowej zagrożenia rozprzestrzeniają się bardzo szybko, na wielką skalę i nie pozostają problemem jedynie danego państwa, w którego systemie finansowym się pojawiły. W bardziej szczegółowym ujęciu wg *Financial Stability Board Mandate* (2009) głównymi obszarami koncentracji działań FSB są: ocena wad dotyczących systemu finansowego oraz identyfikacja i nadzorowanie działań potrzebnych do ich rozwiązania,wspieranie koordynacji i wymiany informacji pomiędzy organami odpowiedzialnymi za stabilność finansową, doradztwo w zakresie monitorowania i wdrażania najlepszych praktyk i standardów regulacyjnych, podejmowanie wspólnych strategicznych prac w zakresie opracowywania międzynarodowych standardów, współpraca z IMF w zakresie systemu wczesnego ostrzegania.

Członkowie FSB zobowiązali się do podejmowania działań w celu utrzymania stabilności finansowej, otwartości i przejrzystości w sektorze finansowym, do wdrażania międzynarodowych norm finansowych (w tym 12 najważniejszych międzynarodowych standardów i kodeksów) oraz wyrażają zgodę na okresowe oceny porównawcze. Rada za pośrednictwem swoich członków ma dostarczać impulsów do szeroko zakrojonego programu na rzecz wzmocnienia międzynarodowych systemów finansowych. Ponadto kraje członkowskie FSB zobowiązały się do: dążenia do utrzymania stabilności finansowej, zapewniania otwartości i przejrzystości w sektorze finansowym, wprowadzania w życie międzynarodowych norm finansowych, poddawania się okresowym ocenom i przeglądom z zakresu przestrzegania międzynarodowych standardów.

Jednym z pierwszych zadań FSB była identyfikacja głównych źródeł kryzysu, ujawniających się słabości rynków i instytucji finansowych na świecie i wypracowanie najważniejszych zaleceń dla polityki prowadzonej przez rządy i władze monetarne. Wynikiem tych prac był raport z kwietnia 2008 r. (*Report of the Financial Stability Forum on Enhancing Market and Institutional Resilience*), który zawierał wiele konkretnych działań niezbędnych do wzmocnienia odporności systemów finansowych, a przede wszystkim w takich głównych obszarach problemowych,

jak: wzmocnienie nadzoru ostrożnościowego nad stosowaniem się do wymogów kapitałowych przez banki, zarządzanie płynnością i ryzykiem, zwiększenie przejrzystości, zmiana w stosowaniu ratingów kredytowych, uwrażliwienie zarządzających instytucjami finansowymi na ryzyko, wzmocnienie rozwiązań dotyczących radzenia sobie ze skrajnymi warunkami w systemie finansowym.

Zdaniem FSB obecny kryzys ujawnił wiele luk w zakresie pozyskiwania informacji, które są konieczne do prawidłowego zarządzania ryzykiem, dlatego niezbędne jest (*The Financial Crisis* 2009):

- polepszenie w instytucjach finansowych raportowania dotyczącego ich kondycji finansowej, jak również zwiększenie liczby krajów takiemu obowiązkowi podlegających,
- rozwinięcie metod pomiaru dźwigni finansowych i ryzyka walutowego skonsolidowanych pozycji zagranicznych,
- ograniczenie skali oaz podatkowych oraz konkurencji podatkowej,
- polepszenie dostępności informacji o swapach i innych instrumentach pochodnych,
- zwiększenie dostępu do informacji o systemowo ważnych instytucjach finansowych i ich wzajemnych powiązaniach,
- wspieranie inicjatyw dotyczących gromadzenia danych o transgranicznej aktywności banków, pozycjach inwestycyjnych, pozycjach wystawionych na ryzyko, a także działalności niebankowych instytucji finansowych,
- poprawa jakości statystyk dotyczących sektora finansów publicznych, jak również zestandaryzowanie rządowych statystyk między krajami, a także polepszenie międzynarodowej komunikacji w tym zakresie,
- wspieranie rozpowszechnienia bardziej porównywalnych danych o transakcjach na rynku nieruchomości.

W połowie 2009 r. członkowie FSB zgodzili się, że należy odchodzić od wprowadzonych na początku kryzysu szczególnych form wsparcia w sektorach finansowych, tak aby polepszyć koordynację działań, a przez to i wspierać współpracę. Według *Exit from extraordinary* (2009) należało zwłaszcza rezygnować z takich praktyk, jak: gwarancje w handlu hurtowymi kredytami, gwarancje depozytów, zastrzyki kapitałowe dla instytucji finansowych, bezpośrednie zakupy aktywów bankowych, specjalne linie kredytowe, nadzwyczajny dostęp do ułatwień płynnościowych banków centralnych.

Jak podkreśla Solarz (2009, s. 4), część tych praktyk nigdy nie była wykorzystana, część była wprowadzona okresowo, część stała się stałym elementem polityki gospodarczej rządów dotyczącej niskich referencyjnych stóp procentowych banków centralnych. Harmonogram wychodzenia ze stanu nadzwyczajnego musi jednak przewidywać możliwość jego opóźnienia, gdyby warunki gospodarcze uległy gwałtownemu pogorszeniu. Zdaniem Solarza (2009) niezbędne są działania osłonowe skoordynowanego odwrotu od interwencjonizmu państwowego, takie jak:

współczynnik adekwatności kapitałowej powinien być powyżej stanu uznawanego za normalny, jakość kapitału prywatnego zastępująca środki publiczne nie powinna być gorsza, instytucje prywatyzowane po czasowej nacjonalizacji powinny uzyskać dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania, z wycofywaniem środków publicznych nie należy czekać do całkowitej poprawy bilansów danej instytucji finansowej – ważna jest poprawiająca się tendencja. Rada wypracowała także listę zadań dla instytucji regulujących i nadzorujących rynki finansowe. Do tych zadań można według *Financial Stability Board Reports* (2009) zaliczyć: wzmocnienie bazy kapitałowej banków w skali globalnej, zwiększenie światowej płynności finansowej (co nie pozostaje bezdyskusyjne), zmniejszenie ryzyka moralnego w systemowo ważnych instytucjach finansowych i wzmocnienie ich nadzoru, wspieranie stosowania międzynarodowych standardów rachunkowości, zmiany w systemie wynagrodzeń kadry kierowniczej instytucji finansowych, wzmocnienie stabilności pozagiełdowych rynków instrumentów pochodnych, „uzdrowienie" sekurytyzacji, wspieranie implementacji istotnych regulacji finansowych. Rada Stabilności Finansowej została zobowiązana do wzmocnienia przestrzegania międzynarodowych standardów finansowych, ponieważ rynki finansowe mają zasięg globalny, a zatem konsekwentne wdrażanie międzynarodowych standardów ma na celu ochronę przed negatywnymi transgranicznymi, regionalnymi i globalnymi skutkami rozwoju sytuacji zagrażającej międzynarodowej stabilności finansowej. Rada motywuje i zachęca swoich członków oraz, co szczególnie ważne, pozostałe kraje do przestrzegania międzynarodowych standardów finansowych. Według *FSB Framework* (2009) Rada będzie wspierać to poprzez następujące działania: po pierwsze kraje członkowskie FSB mają służyć jako przykład w zakresie wdrażania i przestrzegania międzynarodowych standardów finansowych, po drugie kraje członkowskie FSB będą poddawane okresowym przeglądom i wzajemnej ocenie w zakresie przestrzegania międzynarodowych standardów (taki system ocen zapewni członkom zaznajomienie się z opiniami na temat wdrażania i skuteczności przestrzegania norm oraz zasad) i po trzecie FSB stworzy zestaw środków w celu przestrzegania prawidłowych zasad współpracy międzynarodowej oraz standardów wymiany informacji pomiędzy krajami, stosowanie ich ma być oparte na przejrzystych zasadach.

Rada promuje międzynarodową stabilność finansową poprzez zwiększenie wymiany informacji i współpracy w dziedzinie nadzoru finansowego. Wspiera oraz udziela pomocy w celu wyeliminowania rozbieżności w krajowych i regionalnych strukturach regulacyjnych w odniesieniu do ryzyka systemowego i ostrożnościowego, integralności rynku oraz ochrony inwestorów i konsumentów, infrastruktury, jak również rachunkowości i audytu. Mając na uwadze rozwój średnio- i długoterminowych planów strategicznych, zasad, norm i wytycznych, FSB służy konsultacjami dla swoich członków, innych zainteresowanych podmiotów sektora prywatnego i organów państwa. Konsultacje mają na celu poszerzenie kręgu krajów zaangażowanych w pracę na rzecz międzynarodowej stabilności finansowej.

Zakończenie

Obecny światowy kryzys finansowy jeszcze raz dowiódł niezbędności międzynarodowej współpracy finansowej. Ujawnił również dotychczasowe jej słabości i wskazał konieczność dalszych zmian w tym zakresie. Przykładem takich przeobrażeń jest Rada Stabilności Finansowej, która powstała z przekształcenia funkcjonującego od 1999 r. Forum Stabilności Finansowej. Forum to powstało w celu pogłębienia współpracy między krajowymi oraz międzynarodowymi organizacjami i instytucjami finansowymi oraz nadzorczymi dla wzmocnienia stabilności międzynarodowego systemu finansowego. W następstwie rozprzestrzeniania się kryzysu finansowego w latach 2008-20009 przywódcy G-20 uznali za konieczne wzmocnienie regulacji i nadzoru w celu ograniczenia ryzyka wystąpienia podobnego kryzysu w przyszłości, a tym samym intensyfikacji i pogłębienia międzynarodowej współpracy finansowej. W związku z tym głównymi zadaniami Rady ma być m.in. monitorowanie wdrażania nowych regulacji, identyfikacja zagrożeń dla stabilności finansowej i opracowanie wspólnych, skoordynowanych działań mających im zapobiec. Rada Stabilności Finansowej w stosunku do FSF ma być ciałem bardziej efektywnym, opartym na szerszym mandacie i większej liczbie zaangażowanych państw (są w niej teraz również duże państwa z grupy rynków wschodzących). Globalny kryzys finansowy spowodował powiększenie obszaru problemowego, w którym Rada będzie się starała odnaleźć rozwiązania. Jednym z pierwszych zadań FSB była identyfikacja głównych źródeł kryzysu, ujawniających się słabości rynków i instytucji finansowych na świecie oraz wypracowanie najważniejszych zaleceń dla polityki prowadzonej przez rządy i władze monetarne. Istotnym celem Rady jest identyfikacja i ograniczanie ryzyka systemowego w skali globalnej, a także współpraca z IMF mająca na celu wypracowanie i sprawdzanie systemu wczesnego ostrzegania przed kryzysami finansowymi. Rada i jej eksperci publikują wiele istotnych raportów i opracowań poświęconych głównym problemom światowego systemu finansowego w warunkach kryzysu oraz sposobom jego rozwiązywania. Rada motywuje i zachęca swoich członków oraz pozostałe kraje do wdrażania i przestrzegania międzynarodowych standardów finansowych, a także do zwiększenia wymiany informacji i współpracy w dziedzinie nadzoru finansowego.

Otwartą kwestią pozostaje to, na ile Rada Stabilności Finansowej i jej działania mające na celu współpracę i koordynację działań w warunkach kryzysu rzeczywiście przyczyniły się do ograniczenia jego następstw. Nierzadkie są opinie, że ta współpraca jest nadal zbyt słaba – a wraz z poprawą sytuacji w światowych finansach nie ulega wzmocnieniu. A przecież dziś większość państw stoi przed podstawowymi pytaniami: jak powrócić na ścieżkę wzrostu gospodarczego i jak zreformować oraz wzmocnić międzynarodowy system finansowy, aby uniknąć podobnego kryzysu w przyszłości. Osiągnięcie tych celów powinno być oparte na wielostronnej i wieloaspektowej międzynarodowej współpracy finansowej, a ważną rolę może w niej odegrać właśnie Rada Stabilności Finansowej.

Bibliografia

Bryant R. (2003), *Turbulent Waters: Cross-Border Finance and International Governance*, Brookings Institution Press.

Crockett, A. (1997), *Why is Financial Stability a Goal of Public Policy?*, in *Maintaining Financial Stability in a Global Economy*, a Symposium sponsored by the Federal Reserve Bank of Kansas City, Jackson Hole, Wyoming.

De Brouwer G., Wang Y. (2004), *Policy dialogue, surveillance and financial cooperation in East Asia*, w: De Brouwer G., Wang Y., *Financial Governance in East Asia: Policy Dialogue, Surveillance and Cooperation*, Routledge, London.

Draghi M. (2009), *Re-establishment of the FSF as the Financial Stability Board*, Prepared remarks by Chairman of the Financial Stability Forum at conclusion of London Summit, 2 April.

Exit from extraordinary financial sector support measures (2009), Note for G-20 Ministers and Governors meeting 6-7 November 2009, http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_091107b.pdf.

Financial Stability Board Mandate, (2009), http://www.financialstabilityboard.org/about/mandate.htm.

Financial Stability Board Reports on Improving Financial Regulation (2009), http://www.financialstabilityboard.org/press/pr_090925a.pdf.

FSB Framework for strengthening adherence to international standards, 10 January 2010 http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_100109a.pdf.

Ito T., Narita K. (2004), *A stocktake of institutions for regional cooperation*, w: De Brouwer G., Wang Y., *Financial Governance in East Asia: Policy Dialogue, Surveillance and Cooperation*., Routledge, London.

Kenen P.B., Wyplosz Ch., Shafer J.R., Wicks N.L. (2004), *International Economic and Financial Cooperation: New Issues, New Actors, New Responses*, Centre for Economic Policy Research.

Mitręga-Niestrój K. (2009), *Międzynarodowa współpraca finansowa w dobie globalizacji*, w: Sporek T., red., *Procesy internacjonalizacji i integracji w warunkach współczesnej gospodarki światowej – wybrane problemy*, Akademia Ekonomiczna im. K. Adamieckiego w Katowicach, Katowice, s. 249-260.

Mitręga-Niestrój K. (2007), Stabilność światowego systemu finansowego jako cel nowej międzynarodowej infrastruktury finansowej, w: Żabińska J., red., *Rola międzynarodowych organizacji finansowych w stabilizowaniu światowego systemu finansowego*, cz. 2, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach, s. 98.

Report of the Financial Stability Forum on Enhancing Market and Institutional Resilience (2008), www.financialstabilityboard.org/publications/r_0804.pdf.

Solarz J.K., (2009), *Strategia Financial Stability Board*, Biuletyn PTE, nr 6.

The Financial Crisis and Information Gaps (2009), Report to the G-20 Finance Ministers and Central Bank Governors Prepared by the IMF Staff and the FSB Secretariat, http://www.financialstabilityboard.org/publications/r_091107e.pdf.

Trichet J.-C. (2009), *A paradigm change for the global financial system*, Roundtable at the International Colloquium „Nouveau Monde, Nouveau Capitalisme", Paris, 9 January 2009, http://www.ecb.int/press/key/date/2009/html/sp090109.en.html.

Żabińska J., Sarnik-Sawicka A. (2008), *Forum Stabilności Finansowej jako organizacja nadzorująca i monitorująca międzynarodowy rynek finansowy*, w: Żabińska J., red. *Rola międzynarodowej współpracy finansowej w tworzeniu norm i regulacji ostrożnościowych zabezpieczających stabilność systemów finansowych*, Wydawnictwo Akademii Ekonomicznej w Katowicach 2008, s. 18.

THE ROLE OF THE FINANCIAL STABILITY BOARD IN THE INTERNATIONAL FINANCIAL COOPERATION IN THE MIDST OF THE GLOBAL FINANCIAL CRISIS

Summary

The article presents one of the main problems of contemporary international financial relations which is the international financial cooperation. This cooperation should be particularly important in formulating a new paradigm of global finance. One of those entities especially involved in international financial cooperation is nowadays the Financial Stability Board (FSB). The aim of the article is to show the genesis of the FSB and its role in the international financial cooperation during the global financial crisis. The Board was created from the transformation of the Financial Stability Forum (functioning since 1999) and its main tasks are: assessment of the vulnerabilities affecting the financial system and identification and oversee action needed to address them, promotion of the coordination and information exchange among authorities responsible for financial stability, consultancy within the scope of the monitoring and implementing of the best practice and regulatory standards, undertaking joint strategic reviews of the policy development work of the international standard setting, cooperation with the IMF within the scope of the early warning system. It seems that the FSB has significantly contributed to the cooperation and coordination of international activities during the period of the financial and economic crisis. It is important the Board to continue in the future its actions aimed at reforming and strengthening the global financial system continued.

The authors used a descriptive and comparative analysis, and the main sources of data were the publications of the Financial Stability Board.